

GRADA®

David Černý

TAJEMSTVÍ

Karlova mostu

Upozornění pro čtenáře a uživatele této knihy

Všechna práva vyhrazena. Žádná část této tištěné či elektronické knihy nesmí být reprodukována a šířena v papírové, elektronické či jiné podobě bez předchozího písemného souhlasu nakladatele. Neoprávněné užití této knihy bude **trestně stíháno**.

DAVID ČERNÝ TAJEMSTVÍ KARLOVA MOSTU

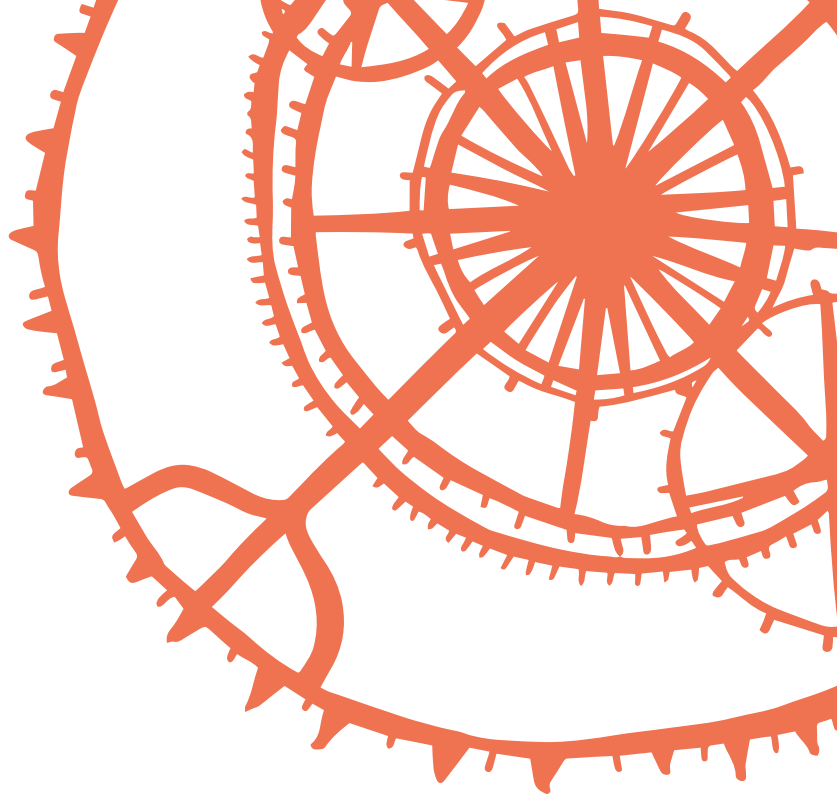
Vydala Grada Publishing, a.s.
U Průhonu 22, Praha 7
obchod@grada.cz, www.grada.cz
tel.: +420 234 264 401
jako svou 8705. publikaci

Odpovědná redaktorka Alice Zavadilová
Sazba Martin Dubský
Jazyková korektura Pavlína Zelníčková
Fotografie na obálce Lenka Petruželová

Počet stran 128
První vydání, Praha 2023
Vytiskla tiskárna FINIDR, s.r.o., Český Těšín

© Grada Publishing, a.s., 2023
Cover Design © Grada Publishing, a.s., 2023

ISBN 978-80-271-7080-7 (ePub)
ISBN 978-80-271-7079-1 (pdf)
ISBN 978-80-271-5158-5 (print)

David Černý

TAJEMSTVÍ
Karlova
mostu

Grada Publishing

Tátovi,
který mě provází
Prahou...

OBSAH

Most svatého Víta	6
1. Jak to bylo s mosty v Česku	8
2. 19. století – zlatá éra pražských mostů	12
3. Doprava a osvětlení na Karlově mostě	18
4. Pražské povodně, které ohrožovaly Karlův most.....	22
5. Bruncvíkova socha na Karlově mostě – hraniční patník mezi Starým Městem a Malou Stranou.....	26
6. Jan Nepomucký, nejslavnější český svatý.....	30
7. Sochy na Karlově mostě.....	34
8. Památná lípa u Karlova mostu	96
9. Co zbylo z Juditina mostu, předchůdce mostu Karlova	98
10. Čtyři sféry Staroměstské mostecké věže a ochrana před démony	102
11. Pražské mystérium aneb Když slunce zapadá do hrobky králů.....	106
12. Obraz Panny Marie, tajemné válečky a věčné světýlko na balkonku u Karlova mostu	110
13. Ledňáček	114
14. Stěhování sloupu svatého Václava	118
15. Via sancta – svatá cesta z Prahy do Staré Boleslavi.....	122

Most svatého Víta

Foto: Klára Hášová

DAVID ČERNÝ

pochází ze staré pražské rodiny, která po staletí provozovala pekařství v Petřské čtvrti.

V současné době vede projekt Miluju Prahu, který se zabývá krásami města. David stále žije na Starém Městě, nedaleko Staroměstského náměstí.

Když vyprávíte o Praze, nezbyvá vám než v téměř každé druhé větě říct jméno: Karel IV. Je fascinující odhalovat, jak se jeho vůle, která hýbala dějinami před téměř 700 lety, vtiskla do tváře našeho milovaného města, tedy Prahy. Zřejmě nejikoničtější stavbou karolínské doby je kamenný most, který se císařovou zásluhou začal stavět v roce 1357.

Po většinu doby své existence ale nenesl most Karlovo jméno. Říkalo se mu prostě kamenný most, pražský most nebo jen most, protože až do roku 1841 byl v Praze jediný a nebylo potřeba rozlišovat.

Pokud bychom hledali jeho původní jméno, asi bychom zjistili, že most byl pod ochranou svatého Víta. Důkazem tohoto tvrzení je reliéfní výjev na Staroměstské mostecké věži, kde most stráží právě tento svatý. Nad jeho ramenem, které přivezl od Prahy předek Karla IV., kníže Václav, byla postavena katedrála, a tedy založen český stát, ke kterému se již více než tisíc let hlásíme. Pod ochranou svatého Víta byl vystavěn i náš most. Dnes zcela samozřejmě jméno Karlův se vžilo až na základě návrhu Karla Havlíčka Borovského někdy kolem roku 1870.

Ve svých předchozích publikacích o tajemstvích Prahy jsem se samozřejmě často zabýval i Karlovým mostem. Některé informace z nich tak najdete i v této knize. Většina kapitol je však úplně nových. Zvu vás na procházku po mostě, po němž kráčeli králové, jezdily tramvaje, ubíraly se pohřební průvody, vznikaly na něm legendy a ukrývala se tajemství.

David Černý

Foto: Lenka Petruželová

Jak to bylo s mosty v Česku

Oprvním mostě, který v Praze spojil malostranský a staroměstský břeh, se dozvídáme už ve svatováclavské legendě. Šlo pravděpodobně o dřevěnou lávku a její přesné umístění není úplně jasné. Buď stála přibližně už v místech dnešního Karlova mostu, nebo dál po proudu řeky, někde v ústí Platněřské ulice na nábřeží, či dokonce až v místech Mánesova mostu. V legendě se popisuje jeden z prvních

svatováclavských zázraků. Tři roky po násilné smrti svatého Václava bylo jeho tělo převáženo ze Staré Boleslavi do Prahy. Když průvod s povozem s tělem knížete dorazil do Prahy, nemohl překonat rozbouřenou Vltavu. Divoká voda se valila přes povodňi prolomený dřevěný most. Po modlitbách se řeka zázračně uklidnila a nechala průvod se světcovým tělem překonat řeku. Legenda tak dokládá, že v Praze byl dřevěný most už v první polovině 10. století.

Kresba: Ondřej Šefců

Juditin most byl v Praze postaven mezi lety 1158 až 1172. Kresba architekta Ondřeje Šefců je rekonstrukcí pravděpodobné podoby Juditina mostu

Další zmínku o pražském mostě najdeme v Kosmově kronice, kde se píše o velké povodni roku 1118. Kosmas píše: „*Roku od narození Páně 1118. V měsíci září byla taková povodeň, jaké, tuším, nebylo od potopy světa na zemi. Neboť naše řeka Vltava, náhle prudce vyrazivši ze svého řečiště, ach, kolik vsí, kolik v našem podhradí domů, chalup a kostelů svým přívalem pobrala! Neboť kdežto jindy, ač se to málokdy stává, povrch vody sotva dosahoval podlahy mostu, za této povodně vystoupila voda přes deset loket nad most.*“

O čtyřicet let pozdějim v roce 1158, byl 11. ledna v německém Řezně korunován kníže Vladislav II. na

Foto: David Černý

Most v bavorském Regensburgu stojí od roku 1146. 11. ledna 1158 byl v tomto místě korunován kníže Vladislav II. na českého krále. Regensburský most se stal vzorem pro stavbu prvního kamenného Juditina mostu v Praze a celém Česku

Foto: David Černý

Kamenný most v Písku byl postaven ve třetí čtvrtině 13. století. Je tak nejstarším stojícím mostem u nás. Říká se mu most Jelení podle legendy, která vypráví, že prvním, kdo most přešel byl jelen z místních hvozdů

krále Vladislava. V Řezně v té době už stál více než dvacet let kamenný most, který se pravděpodobně stal novopečenému králi inspirací. Už rok nato začala v Praze stavba prvního kamenného mostu z popudu biskupa Daniela a pod patronací královny manželky Judity Durynské. Most, který měl dvacet oblouků a byl dlouhý přibližně 500 metrů, se stavěl 14 let. Dílo pravděpodobně italského stavitele bylo dokončeno v roce 1172. Tento most sloužil 170 let, než ho 3. února roku 1342 zničila velká povodeň. Nejprve byl Juditin most opraven provizorně. Povalené pilíře a oblouky nahradila dřevěná lávka. V roce 1357 rozhodl císař Karel IV. o výstavbě nového mostu, který dnes známe pod jménem Karlův.

Druhý nejstarší most a nejstarší stojící most v Česku je v Písku. Říká se mu Starý most nebo také Jelení most. Pověst praví, že stavitelé po jeho dokončení rozhodli, aby most dostal jméno po tom, kdo ho první přejde. K překvapení všech se prvním chodcem, který po mostě překonal řeku Otavu, stal jelen z místních lesů. Šest oblouků a sedm pilířů píseckého mostu, který je dlouhý bezmála 110 metrů, bylo postaveno ve třetí čtvrtině 13. století za vlády Přemysla Otakara II. První písemnou zmínku nacházíme u Karla IV., který v roce 1348 stanovil, aby pokuty vybírané ve městě byly používány na údržbu a opravu mostu. Podobně jako Karlův most je gotický most v Písku ozdoben barokními sochami. Na mostě najdeme

Starý gotický most Jana z Dražic stál v Roudnici nad Labem od 14. století. Byl zničen švédským vojskem během Třicetileté války, kdy most rozstříleli z děl. Několik pilířů stálo v řece ještě v 19. století